

Spis treści

Wstęp do wydania polskiego.	V
Słowo wstępne	VI
Przedmowa	VII
Wykaz skrótów	XIV
1 Teoria i praktyka dotycząca niepożądanych działań leków ...	1
1.1 Podział niepożądanych działań leków	2
1.2 Jak powstaje wiedza o niepożądanych działaniach leków	2
1.2.1 Wiedza z badań rejestracyjnych	3
1.2.2 Nadzór po dopuszczeniu leku na rynek	6
1.3 Szczególne grupy ryzyka	12
1.3.1 Cięża i karmienie piersią	12
1.3.2 Dzieci	14
1.3.3 Pacjenci w podeszłym wieku	15
1.3.4 Szczególne cechy genetyczne	17
1.4 Źródła informacji o niepożądanych działaniach leków	21
1.5 Komunikacja w zakresie niepożądanych działań leków	22
1.5.1 Poinformowany pacjent	22
1.5.2 Wspomaganie terapii	22
1.5.3 Zwiększenie bezpieczeństwa farmakoterapii	23
1.5.4 Klasyfikacja i zaszeregowanie ryzyka	23
1.5.5 Możliwe treści poradnictwa	25
2 Niepożądane działania leków dotyczące układu pokarmowego	27
2.1 Zmiany w jamie ustnej i przełyku	27
2.1.1 Suchość w ustach	28
2.1.2 Infekcje grzybicze	28
2.1.3 Zmiany na zębach i dziąstach	29
2.1.4 Zmiana smaku	29
2.1.5 Zaburzenia przełykania	30

2.2 Zaburzenia żołądkowe	31
2.2.1 Uszkodzenia błony śluzowej	32
2.2.2 Opóźnione opróżnianie żołądka	34
2.2.3 Wpływ na neuroprzekazniki	34
2.2.4 Ośrodkowy wpływ na apetyt	35
2.2.5 Wpływ na mięśnie zwieraczy	35
2.3 Jelita – niepożądane działania leków	36
2.3.1 Biegunka	36
2.3.2 Wzdęcia	37
2.3.3 Zaparcia	38
2.4 Niepożądane działania leków dotyczące wątroby	39
2.4.1 Rodzaje uszkodzenia wątroby	40
2.4.2 Objawy i badania kontrolne	40
2.4.3 Szczególne czynniki ryzyka	42
2.4.4 Uszkodzenia wątroby spowodowane lekami dostępnymi bez recepty	42
2.5 Uszkodzenie trzustki	43
3 Niepożądane działania leków dotyczące dróg oddechowych .	45
3.1 Mechanizmy miejscowe	46
3.2 Mechanizmy ogólnoustrojowe	47
3.2.1 Dodatkowe informacje	48
4 Niepożądane działania leków dotyczące snu i czuwania	49
4.1 Zaburzenia snu	49
4.2 Zmęczenie	50
4.3 Poradnictwo przy samoleczeniu	51
5 Niepożądane działania leków dotyczące skóry, włosów i paznokci	53
5.1 Oddziaływanie na skórę	53
5.1.1 Wysypka	53
5.1.2 Obrzęki twarzy	55
5.1.3 Świąd	55

5.1.4	Fotosensybilizacja	55
5.1.5	Wpływ na strukturę skóry	56
5.1.6	Zanieczyszczenia skóry	57
5.1.7	Wpływ na potliwość	57
5.2	Wpływ na włosy	58
5.2.1	Wypadanie włosów	58
5.2.2	Nadmierny porost włosów	60
5.2.3	Inne zmiany skórne	61
5.3	Zmiany na paznokciach	61
6	Niepożądane działania leków dotyczące narządu wzroku i słuchu.	63
6.1	Niepożądane działania leków dotyczące narządu wzroku	63
6.1.1	Wpływ na czynność żrenicy	64
6.1.2	Suchość oka	64
6.1.3	Reakcje alergiczne	65
6.1.4	Jaskra	65
6.1.5	Zmętnienie soczewki	65
6.1.6	Zaburzone widzenie kolorów	66
6.1.7	Zmiana zabarwienia tętnic	66
6.1.8	Uszkodzenie nerwu wzrokowego	66
6.1.9	Inne problemy z oczami	67
6.2	Niepożądane działania leków dotyczące narządu słuchu i równowagi	67
6.2.1	Możliwe mechanizmy	68
6.2.2	Aminoglikozydy	68
6.2.3	Zaburzenia ukrwienia ucha	70
6.2.4	Zaburzenia rozwoju embrionalnego	70
6.2.5	Środki prewencyjne	70
7	Niepożądane działania leków dotyczące układu moczowo-płciowego	73
7.1	Niepożądane działania leków dotyczące nerek	73
7.1.1	Uszkodzenia nerek spowodowane zwężeniem tętnic nerkowych	74

7.1.2	Uszkodzenie komórek kanalików nerkowych	75
7.1.3	Zwężenie światła kanalików nerkowych	76
7.1.4	Czynniki ryzyka uszkodzenia nerek	76
7.1.5	Rozpoznanie uszkodzenia nerek	76
7.2	Niepożądane działania dotyczące dróg moczowych	77
7.2.1	Zakażenia dróg moczowych	77
7.2.2	Zmiana barwy moczu	78
7.2.3	Zaburzenia opróżniania pęcherza moczowego	79
7.3	Niepożądane działania dotyczące układu rozrodczego	80
8	Niepożądane działania leków dotyczące układu ruchu.	85
8.1	Bóle mięśni	85
8.2	Uszkodzenia stawów	87
8.3	Uszkodzenia kości	88
8.4	Zaburzenia czynności ośrodkowego układu nerwowego	89
9	Niepożądane działania leków dotyczące przemiany materii i gospodarki hormonalnej	91
9.1	Wpływ na masę ciała	91
9.2	Wpływ na metabolizm glukozy	92
9.3	Wpływ na profil lipidowy	94
9.4	Zwiększenie stężenia kwasu moczowego	94
9.5	Wpływ na czynność tarczycy	95
9.6	Wpływ na czynność kory nadnerczy	95
10	Niepożądane działania leków dotyczące gospodarki mineralnej w organizmie	97
10.1	Zaburzenia gospodarki sodowej	98
10.2	Zaburzenia gospodarki potasowej	99

10.3	Zaburzenia gospodarki wapniowej	100
10.4	Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej	102
10.5	Zaburzenia gospodarki kwasowo-zasadowej	103
11	Niepożądane działania leków dotyczące serca, krwi i układu krążenia	105
11.1	Wpływ na serce	105
11.1.1	Ryzyko arytmii	106
11.1.2	Nasilenie niewydolności serca	108
11.1.3	Uszkodzenia komórek i tkanek serca	108
11.2	Niepożądany wpływ na ciśnienie tętnicze krwi	108
11.3	Niepożądany wpływ leków na obraz krwi obwodowej	110
11.3.1	Zaburzenia morfologii krwi	111
11.3.2	Wpływ na krzepliwość krwi	113
12	Objawy neurologiczne i psychiatryczne wywołane niepożądanym działaniem leków	117
12.1	Bóle głowy	117
12.2	Zawroty głowy	119
12.3	Dezorientacja i problemy z pamięcią	120
12.3.1	Leki antycholinergiczne	121
12.3.2	Benzodiazepiny	123
12.3.3	Inne leki i mechanizmy prowadzące do dezorientacji i problemów z pamięcią	123
12.3.4	Prewencja	124
12.4	Obniżenie progu drgawkowego	125
12.5	Neuropatie obwodowe	126
12.6	Zaburzenia psychiczne	127
12.6.1	Postaci i mechanizmy	128
12.6.2	Czynniki ryzyka	129

Piśmiennictwo	131
Źródła ilustracji	139
Indeks	141
O Autorce	153